

Werkelijk in ons belang...?

Hoe lang kunnen we nog doorgaan met inkrimpen? Tijdens Prinsjesdag werd de defensienota *In het belang van Nederland* aansluitend aan Zijner Majesteits eerste troonrede gepresenteerd. Opnieuw bezuinigen is de boodschap, hoewel het ministerie nog midden in een 'eerdere' rigoureuze afslankingsoperatie verkeert. Het personeel kreeg ruim twee jaar geleden te horen dat de krijgsmacht fors kleiner diende te worden. Het kabinet Rutte-1 dwong het ministerie van Defensie destijds voor een half miljard te bezuinigen. Defensie zelf deed er nog een flinke schep bovenop, omdat het huishoudboekje niet op orde was. Dat betekende nog eens extra bezuinigen voor ongeveer 600 miljoen. Zo ontstond het astro-nomische bedrag van 1,1 miljard. Er werden meer dan honderd reorganisatieprojecten in het leven geroepen. Hierna zou de krijgsmacht er voor langere tijd weer goed voorstaan, zo redeneerde men.

Niet dus! In een participatiesamenleving dient iedereen een steentje bij te dragen, zo ook Defensie. Toch is dat vreemd, want de wereld is er de afgelopen jaren niet veiliger op geworden. Voor een open en van de wereldhandel afhankelijke economie als de onze is dit een zorgelijke ontwikkeling. In potentie worden vitale belangen bedreigd. Bovendien staat het haaks op de grondwettelijke plicht om te streven naar een internationale rechtsorde. Het is betreurenswaardig dat de regering in die risico's onvoldoende aanleiding ziet om de krijgsmacht verder te vrijwaren van bezuinigingen, zo bleek uit de nieuwe defensienota. Toch is er blijkbaar een breder gevoel in de samenleving dat verder bezuinigen op de krijgsmacht afwijst. Als resultaat van de onderhandelingen tussen

het kabinet en de vijf politieke partijen over het begrotingsakkoord gaat Defensie nu minder inkrimpen dan aanvankelijk de bedoeling was! De bezuinigingen behelzen natuurlijk nog steeds een enorm bedrag bovenop de eerdere 1,1 miljard. Het werd deze minister van Defensie kwalijk genomen, maar is dat terecht? Nee, de minister heeft met haar interdepartementale aanpak het spel in de ministerraad juist goed gespeeld. Defensie draagt eigenlijk maar weinig bij aan de voorgenomen rijksbrede bezuinigingen van zes miljard, peanuts dus. Dat er toch bezuinigd moet worden is – naast het niet meer compenseren naar de laatste prijsindexatie en de verwerking van een taakstelling uit het regeerakkoord – voor een belangrijk deel te wijten aan interne problematiek. Het is een pijnlijke constatering dat het ministerie opnieuw het huishoudboekje niet op orde heeft.

De voorgenomen bezuinigingsmaatregelen verdienen weliswaar geen schoonheidsprijs, maar zijn gezien de omstandigheden enigszins uit te leggen. De minister kiest in de nota *In het belang van Nederland* weliswaar voor een krachtige en internationaal inpasbare krijgsmacht, maar door verminderd voortzettingsvermogen kan die slechts voor beperkte duur worden ingezet. Voor de verschillende krijgsmachtdelen betekent de nota opnieuw een forse aderlating. De marine zal het concept *Ship-To-Object Maneuver* (STOM) niet gaan invoeren en heeft mede daarom ook geen behoefte meer aan het *Joint Support Ship*. Bovendien raakt zij een compagnie mariniers kwijt. De luchtmacht wordt volgend jaar al gedwongen het aantal F-16's terug te brengen van 68 naar 61. Uiteindelijk zullen deze 61 F-16's worden vervangen door slechts 37 F-35's,

beter bekend als de *Joint Strike Fighter*. Dat de landmacht het pantserinfanteriebataljon nu toch mag behouden, is natuurlijk goed nieuws. Wat betekenen deze maatregelen nu voor Nederland en zijn krijgsmacht? Een goede vraag, die zich het beste laat beantwoorden door de maatregelen af te zetten tegen militair vermogen. Militair vermogen is volgens de Nederlandse Defensie Doctrine de capaciteit om militaire operaties uit te voeren en het bestaat uit drie onderling samenhangende componenten: een conceptuele, een fysieke en een mentale. Toetsing laat al snel een visieloos en pijnlijk beeld zien. Zo wordt de conceptuele component fors geweld aangedaan. Noodzakelijke grondbeginselen als eenheid van inspanning – denk daarbij aan samenhang en stroomlijning van eenheden – en voorzettingsvermogen ontbreken. Voorgenomen doctrines, ontwikkeld met het oog op de toekomst, worden niet ingevoerd. De fysieke component, bestaande uit de personele en materiële capaciteit, neemt wederom verder af. De afgeleide gevechtskracht, een voorwaarde voor een interventiemacht, zal daardoor danig slinken. Tot slot loopt ook de mentale component een fikse dreun op. De opeenstapeling van ingrijpende bezuinigingsmaatregelen tast gewoon de motivatie en het vertrouwen aan. De uiteindelijke maatregelen komen kortweg neer op een verdere uitholling van de krijgsmacht. Internationaal gezien loopt het imago van Nederlandse krijgsmacht opnieuw een grote deuk op.

Hoe nu verder? Het wordt hoog tijd dat Nederland het belang van zijn krijgsmacht gaat herontdekken en zich realiseert dat de voorgenomen maatregelen de krijgsmacht tot diep

in het bot raken. De nota *In het belang van Nederland* staat overigens nog niet vast. Met het kabinetsvoorstel naar aanleiding van het begrotingsakkoord is de nota weliswaar aangepast, maar in de begrotingsbehandeling van het ministerie van Defensie zal het parlement nog met de minister over die nota in debat gaan. Parallel aan het politieke debat vindt ook het publieke debat plaats. Veel deskundigen, maar ook zogeheten BN'ers, worden in de media uitgenodigd om hun mening te geven over de voorgenomen maatregelen. Over het algemeen is men verbaasd over de verdere afslanking van de krijgsmacht. Die verbazing is gelukkig een positief signaal. Opvallend is dat het publieke debat nogal wordt vervuild door veel verkeerde aannames en onjuistheden.

Dat brengt ons terug naar de vraag: hoe nu verder? De bezuinigingen, hoewel minder draconisch dan oorspronkelijk voorgesteld door het kabinet, lijken helaas onomkeerbaar. Toch is er werk aan de winkel. Zo moet Defensie er nu eindelijk voor zorgen dat het huishoudboekje op orde blijft. Daarnaast kunnen militairen ook zelf een bijdrage leveren door de discussie over de bezuinigingen te voeden met de juiste informatie. We moeten het echte verhaal blijven vertellen. Het is hoog tijd dat we op een duidelijke wijze aangeven wat de bittere consequenties van deze bezuinigingsmaatregelen zijn. Dat Nederland in internationaal opzicht soms al beschuldigd wordt een free rider te zijn, spreekt boekdelen. De Nederlandse bevolking heeft er recht op te weten wat het betekent om de economische belangen te beschermen. Dat is werkelijk in het belang van Nederland! ■